zlasti od 1. jan. 1923. dalje in ugotovi vzroke sedanjega finančnega stanja.

3. *Predavanje:* Tovariš Zotter je prav zanimivo nadaljeval s predavanjem o Stanku Vrazu, predhodniku ujedinjenja SHS. Tovariš predsednik mu je izrekel posebno zahvalo. Nato pa je sam podaval o rokotvornem tečaju in pedagoškem tednu v Mariboru, katerega se je udeležil — in nam v boljše razumevanje prinesel še nekaj lastnoročnih izdelkov kakor: zvezke, mape in slike.

4. *Slučajnosti in volitve:* Izvoljeni so bili delegati za pokrajinsko skupščino in za državno skupščino.

Prihodnje zborovanje bo na Gomilskem.

+ *Učit. društvo za marenberški okraj* je zborovalo dne 5. maja v šoli na Remšniku.

Tovariš predsednik otvori zborovanje in pozdravi navzoče. Nato kratko oriše šolske, socijalne in krajevne razmere. Obrazloži ljudske šege in predoči tajnost temnih smrekovih gozdov in rumene zemlje, ki vplivajo na ljudsko domišljijo, da veruje v razna nadzemska bitja. Končno razkaže rudnine, ki se nahajajo na Remšniku: premog, grafit, malahit, galenit s holkopiritom, med katerim se nahaja srebro. Nato preide na dnevni red.

1. *Dopisi.* Poročilo nadz. odbora o gospodarskem stanju UJU. — Tov. Jurančič: »Načelnik nadz. odbora je pri seji šir. sosveta v Ljubljani dne 10. januarja t. l. podal drugačno poročilo, posebno kar se tiče naših dolgov. Izgleda, da nadzorstvo ni pravilno revidiralo računov. Radi tega se ne smemo čuditi, da so prekoračeni proračuni.« — Tov. Lešnik: »Načelstvo je podajalo svoja poročila na skupščinah, napisana na majhnih lističih brez posebnih komentarjev, nakar so se dajali kar na slepo absolutoriji. Zato predlagam, da se pridružimo nezaupnici marib. učit. društva s pripombo, da ožji sosvet določi dva tovariša iz članstva in ju prideli nadzornemu odboru z zapriseženim sodnim izvedencem, da ugotove gospodarsko stanje.« — Predlog je bil soglasno sprejet in poročilo odklonjeno.

2. *Volitev delegatov.* Nato so se izvolili delegati za pokrajinsko in državno skupščino.

3. *Centralizacija in decentralizacija naše prosvetne uprave.* Poroča tov. Jurančič. — Uvodoma omenja, da bi si morala vsa društva razjasniti omenjene probleme tudi idejno, ne samo administrativno, kakor se je to godilo doslej in preide na zgodovinski razvoj Jugoslovenov. Tu omenja selitev Slovenov in njih ločitev, ko so prodirali v razne smeri, kako so prišli pod vplive tujih kultur, različnih podnebij in kako so se med njimi asimilirali prejšnji prebivalci. Imeli so različne sovražnike, razlikovali so se v veri itd. Vse to je vplivalo, da so se ločili. Nadalje dogodki: kmetski punti, ilirstvo, program zedinjene Slovenije, Majniška deklaracija, Krfska deklaracija, ujedinjenje. Vidimo, da posamezni pokreti niso bili na realni podlagi, kmetski stan se ni ogrel za nje. Sedaj stojimo tu vsi trije: Srbi, Hrvati in Slovenci, vsak s svojo individualno kulturo, s svojim jezikom, individualnim čuvstvovanjem in vsak zase čuti neko skupnost. Tako stojimo danes pred alternativo ali smo vsi trije en narod ali pa, da je vsak izmed nas treh narod zase. To moramo znanstveno rešiti, potem se bomo lahko odločili za centralistično ali decentralistično prosvetno upravo. Ta problem so do danes reševale samo politične stranke na svojih političnih shodih. O ureditvi prosvetne uprave bodo odločevale politične stranke z glasovanjem. Bati se je, da večina preglasuje manjšino in ji je s tem predpisana individualna in kulturna smrt. Slovenci smo pri glasovanju v manjšini in vendar nam nihče ne more reči, da smo etično manj vredni od večine, da bi morali na ta način kapitulirati.

Tov. Lešnik: »Problemu moramo priti do dna, zato predlagam, da preštudiramo še nekoliko in pri prihodnjem zborovanju o tem obširno razpravljamo.« Sprejeto.

4. *Slučajnosti.* Pri slučajnostih predlaga predsednik glasom odborove seje sledečo resolucijo:

Članstvo marenb. učit. društva se je spominjalo na svojem zborovanju z dne 5. maja na Remšniku žalostnih socialnih razmer kronskih penzijonistov med učiteljstvom, ker se zaveda:

a) da so to najtrdnejši tovariši, ki so služili narodu po 40 let pod pritiskom germanskega imperializma,

b) da je večina njih radi svoje nacionalne ideje pretrpela v začetku svetovne vojne mnogo po jetnišnicah,

c) ker to zahteva ideja človečanstva, ujedinjenja in sengermainska pogodba. Zato kliče marenb. učit. društvo vsa učit. društva, kakor tudi vso ostalo javnost na delo, da dosežemo, naj se kronski penzijonisti prevedejo v dinarske in se s tem popravi sramota in neenakopravnost.

+ *Dolnjelendavsko učiteljsko društvo* je imelo dne 22. marca 1925 v Hotizi *izredni* občni zbor, ki se ga je radi slabega vremena udeležilo le malo članov.

Kot glavna točka so bile volitve; kajti stari odbor je odstopil, ker se mu je očitalo, da je nekako na svojo roko že sprejel deklaracijo. Izvoljen je bil tedaj novi odbor s tov. Ozmecem na čelu.

Določila sta se tudi dva govornika in sicer za in proti deklaraciji.

Pri slučajnostih se sklene, da se da skioptikon tov. nadzornika popraviti na društvene stroške, a od učencev bi se pobirala vstopnina 50 p, ki bi se potem vrnila društvu.

+ *Dolnjelendavsko učiteljsko društvo* je zborovalo dne 8. maja 1926 v Dol. Lendavi.

Kot prva točka je prišla na vrsto »Sprememba pravil UJU«, o kateri je obširno poročal tov. Peternel.

Pri čitanju dopisov se je primerno kritiziralo dosedanje gospodarsko stanje poverjeništva. Stavil se je tudi tozadevni predlog.

Izvoljeni so bili nato delegati za pokrajinsko in glavno skupščino.

Ker je bilo tudi na tem zborovanju komaj polovica članstva, se končna debata odloži na prihodnje zborovanje, ki bo dne 2. junija v Turnišču.

Sklepi: 1. Osvoji se predlog tov. Peternela, da se društvo priključi predlogu mariborskega učit. društva glede spremembe pravil UJU. — 2. Istotako se osvoji predlog maribor. učit. društva, naj se imenuje sodno zapriseženega pregledovalca računov poverjeništva.

Pri prihodnjem zborovanju pa upamo na večjo udeležbo. Torej na svidenje 2. junija v Turnišču.

+ *Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptuj. šol. okraj* je zborovalo 8. maja v Ptuju po dnevnem redu, objavljenem v 17. štev. Učiteljskega Tovariša.

Tov. predsednik po otvoritvi zborovanja pozdravi novodošle člane ter sporoči, da na pogrebu umrlega tovariša upravitelja Ivana Košarja oficijelno zastopa društvo tov. I. Čokl z gospo.

Zapisnik. Po prečitanju se zapisnik odobri.

Dopisi. Med došlimi dopisi je važen dopis poverjeništva UJU, nadalje revizijsko poročilo poverjeništva ter predlog učiteljskega društva za Maribor in bližnjo okolico in dopis poverjeništva glede intervencije radi preganjanja učiteljstva.

Poročila. Poročilo o pedagoškem tednu v Mariboru sta podala tovarišica Roza Randl in tov. Peček. Prva je obravnavala teoretičen del, drugi pa nam je govoril o modeliranju, nalepljanju in izrezavanju. Teoretični del je obsegal šolsko dobo otroka. Glavne točke tega dela so na kratko tele: Prvi prihod v šolo po 7. letu; odprava domačih nalog, razvijanje čuta odgovornosti v učencih, razvoj sil; reforma izobrazbe učiteljskega naraščaja, odprava sedanjih učnih načrtov in urnikov; ročno delo v šoli in razmerje učitelja in učenca.

Tov. Peček nam je na kratko očrtal, kako naj modeliramo in nalepljamo ter izrezujemo.

Obema tovarišema je tov. predsednik izrekel zahvalo za poročilo.

Predlogi. Tov. Šterk je predložil tale predlog: Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šol. okraj prosi poverjeništvo UJU Ljubljana, naj deluje na merodajnem mestu na to, da se stanovanjski zakon s 1. novembrom t. l. podaljša in sicer tako, da se ne dovoli zopetno povišanje stanarine s strani hišnih gospodarjev, ker že sedaj ne odgovarja stanarina, katero prejemajo državni nameščenci, razmeram časa in ki že sedaj plačujejo 3—6krat večjo stanarino kot prejemajo stanarine.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Predlog glede revizijskega poročila se glasi: Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šol. okraj se pridružuje glede revizijskega poročila v celoti sklepu mariborskega učiteljskega društva ter zahteva pregled blagajne po sodno zapriseženem izvedencu.

Proti predlogu sta bila le dva tovariša.

Narodno prosvetni odsek je sklenil prirediti v dneh 27., 28. in 29. junija okrožno razstavo v informativne svrhe. Tov. Kunst prečita pravilnik za razstavo, ki pa še ni sprejet. Sklep je bil odobren.

Prihodnje zborovanje je 12. junija. Društvo napravi ta dan izlet v Ljutomer. Podrobnosti zvedo člani potom okrožnice.

Navzočih je bilo 79 članov.

+ *Gornjegrajsko učiteljsko društvo* je zborovalo dne 8. maja na Gorici. Od 28 članov je bilo navzočih 20. Pristop je prijavila tov. Marica Rosenstein.

Predsednik pozdravi navzoče ter častita tov. Šehlu in Kogojevi na prestalem izpitu učne usposobljenosti.

Dopise vzamejo navzoči na znanje. Glede poročila nadzornega odbora v zadevi gospodarskega stanja našega poverjeništva povesta svoje mnenje Dolinar in Zemljič, ki izjavita, da naše društvo ne prevzame glede dolgov nobene druge obveznosti kakor one, ki izvirajo iz netočnega plačevanja članov tega društva. Nato se je soglasno sprejel predlog učit. društva za Maribor in okolico, da naj pregleda zapriseženi izvedenec gospodarsko stanje in poslovanje poverjeništva od l. 1923. naprej.

Deklaracija je zbudila živahen razgovor, ki so se ga udeležili Zemljič, Poberaj, Dolinar in Vajd. En član deklaracijo odločno odklanja, eden jo sprejme brezpogojno, drugih 18 pa je za njo le pogojno, v principu.

Volitev delegatov za pokrajinsko skupščino v Celju. Razen predsednika je bil izvoljen še en delegat in ena namestnica.

Razkazovanje. Šol. nadzornik V. Pulko je pokazal na vrani, kako je pripraviti žival za nagačenje in kako se to delo dovrši. Tov. Tratnik, ki se je udeležil rokotvornega tečaja v Mariboru, pa je razkazoval, kako se dado iz papirja, lepenke, platna itd. narediti razni okraski in uporabne reči in kako se oblikujejo iz gline predmeti za oživljanje realističnega pouka.

Naposled sklenejo navzoči, da se vrši prihodnje zborovanje v Logarski dolini.

Prirodopisne zbirke.

(Dalje.)

Najdišča in lov na kopnem.

Glavna, najbogatejša najdišča smo že navedli. Danes hočemo še nekoliko dopolniti ta pregled in pojasniti nekatere posebne metode nabiranja.

Največ uspeha boš imel vedno pri deževnem vremenu ali pa v najzgodnejših jutranjih urah. V škatljice ali pa z mahom napolnjene vrečice nabiraj vse, kar leze. To direktno iskanje bo za male in velike vrste vedno najvažnejše.

Vendar imamo tudi na suhem v rešetu izbornega pomočnika. To rešeto je pravzaprav podolgasta na obeh straneh odprta vreča počez na sredi z rešetom pregrajena. Luknjice rešeta merijo približno 1 cm². Nad in pod rešetom je vreča odprta: zgornja široka odprtina ima močan okvir, spodnja se da pa zavezati.

Rešeto uporabljamo s posebnim uspehom v tehle primerih:

1. Ob vznožju s travo in nizkimi zelmi poraščenih pečin in v razpokah teh pečin se nabira zemlja in pesek in v nji često na tisoče lupinic malih polžev. To zemljo zgrebemo z listjem, kamenjem in travo vred v rešeto in rešetamo tako dolgo, da je vsa drobnarija v spodnjem delu vreče. Iz zgornjega dela vržemo vse ven in ponavljamo z novim materijalom to rešetanje tako dolgo, da se nam nabere dovolj drobne prerešetane zemlje. To preložimo v eno naših vrečic, zabeležimo najdišče in spravimo v nahrbtnik — preiskava sledi šele doma.

(Dalje prihodnjič.)

Naša gospodarska organizacija.

B. MEDVEŠČEK:

NAŠ GOSPODARSKI PROGRAM.*

(Dalje.)

Ponavljam. Učit. konvikt je dvojen pojem, širši in ožji. Ali ju ločimo — ali ju pa zgrabimo skupno. Tedaj pa mora biti vse naše delo tako, da krije oba ta pojma; kajti neumevanje pravega položaja bi bilo in velika pogreška bi nastala, če bi enega zanemarjali na račun drugega. V podrobnem delu, kar se tiče Učit. konvikta v ožjem smislu, se radi tega seveda še dalje lahko dela z začeto vnemo in spretnostjo, toda tega dela ne smemo zameniavati z glavnim, ki zadeva našo splošno gospodarsko emancipacijo.

Neizprosna in kruta je resnica, da ne bomo postavili Učit. konvikta drugače, kot da popolnoma presekamo s starim življenjem in začnemo z novim! Kako pa naj začnemo z res novim življenjem, kako naj izvršimo to prepotrebno prerojenje?! Tega ne moremo napraviti niti s sto sejami in tudi ne z ravno tolikimi referati: tega ne moremo storiti z nobenim papirnim sklepom. In tudi ne s smrekami, lekarnami, gradbenimi škatljami, fotografijami in podobnim! To napravimo edinole na ta način, da dvignemo članstvo na tako višino, da bo razumelo novo življenje in z vsemi svojimi močmi pripomoglo k njega udejstvitvi. **Potrebna je prava vzgoja!** Na to ne smemo pozabiti. Odpraviti moramo veliko pogreško, takorekoč izvirni in podedovani greh v naši organizaciji, ki se drži vseh njenih članov: **nepravo vzgojo**. Ako ne vzgojimo članstva v pravem pravcu ne bomo dosegli ničesar. Z ničemer drugim ne bomo zanesli v organizacijo življenja, ampak bomo le nadalje životarili kakor doslej. Organizacija, kakor obstoja sedaj, je abnormalen stvor, je le karikatura. Zato ni še davno dovoli, da damo nečemu le ime, treba je tudi bistva. Vse uboštvo naše organizacije je v njenem neorganizačnem življenju. Organizacija je socialen pojem, je zgradba na kolektivistični podlagi. Taka zgradba pa je nemogoča po starih liberalnih individualističnih načelih. Individualizem ubija skupnost, ker jo izsesava in se na njej redi. V njem ni prostora za vse, ampak le za nekatere na račun drugih. Individualizem ruši organizacijo, ker dviga sebe. Radi tega morejo tvoriti res pravo, res krepko organizacijo le taki sestavni deli, ki so prežeti socialnega čuta, ki niso individualisti, ampak kolektivisti. Le socialna vzgoja članstva bo rešiteljica naše organizacije. To izvedimo — in s tem smo rešili organizacijo in stan ne le moralno, ampak tudi gospodarsko. **Socialna vzgoja vsega članstva:** to je predpogoj kakor za duševni, tako tudi za gospodarski procvit naše organizacije!

* Vso odgovornost za ta spis prevzema pisec. **Uredništvo.**

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani. Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

—k *Specijalni nastavni plan za prvi, drugi, treći i četvrti razred osnovnih škola. Priredio: Dušan Ružić, učitelj, Novi Sad 1926.* Cena komadu 10 Din.

Dobija se kod sastavljača. Vredni vojvođanski učitelj Dušan Ružić sastavio je ove specijalne planove da olakša rad učitelju oko ovoga posla a naročito mladim našim drugovima. Ovi specijalni nastavni planovi su izrađeni na jednom velikom preglednom tabaku po mesecima i nedeljama. Zastupljeni su svi predmeti kao i to šta ima učitelj da crta u nižim (I. i II.) razredima da bi očiglednije prikazao učeno gradivo. Ima stvari u ovom planu koji se ne mogu u svima školama jednako primenuti. Na pr. deklamacije, pismeni sastavi, građa iz crtanja, pevanja, muškog i ženskog ručnog rada. Ali je ovo samo putokaz kako da se ova važna stvar ima sastaviti. Kao takva ona je potpuno uspela i biće od koristi za pojedinaca ako je prilagodi svojim školskim prilikama. Jer ne ide svaki kalup na sve pedagoške noge. Građa je raspoređena prema zvaničnom nastavnom programu u osnovnim školama u Srbiji, Crnoj Gori i Vojvodini.

—k *F. M. Dostojevski: Idijot,* roman, II. del, poslovenil dr. Vl. Borštnik. Splošna knjižnica št. 63. V Ljubljani 1926. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 234 strani. Cena broš. Din 32.—, vez. Din 40.—.

V okviru »Splošne knjižnice«, ki jo izdaja Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, izhaja sedaj eden najmogočnejših ruskih romanov velikega pisatelja Dostojevskega, »Idijot«. Ves roman, ki bo obsegal preko 1000 strani, bo izšel v 4 delih. Pravkar je izšel II. del. Naslednji deli sledijo v kratkem. Poleg Tolstega je Dostojevski eden najbolj izrazitih ruskih literarnih pojavov. Ne moremo si misliti ljubitelja velike ruske literature, ki se ne bi seznanil s tem velikim mislecem in mojstrom stila in opisovanja. Po karakteriziranju mehke ruske duše, po napetem filmsko menjajočem dejanju in po globokih mislih in problemih, o katerih razpravlja avtor v tem svojem svetovno znanem romanu, vpliva spis vprav senzacionelno.

Podpirajte prosvetni sklad!

Novosti za pomlad in poletje!

Vse vrste sukna za športne in promenadne obleke. Modno in perilno blago, vsakovrstna svila i. t. d. Ugodni plačilni pogoji na obroke. Na željo se pošljejo vzorci.

★

A. & E. SKABERNE, veletrgovina
LJUBLJANA

PRIZNANO
NAJSOLIDNEJŠA DOMAČA TVRDKA
JOS. ROJINA
LJUBLJANA ∫ ALEKSANDROVA C. 3

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. ∫ Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, površnikov, raglanov, dežnih plaščev etc. po izredno znižanih cenah.

LASTNI KROJAŠKI ATELJE!
Točna postrežba! Solidne cene!

P. n. g. učiteljem nudi na ugodna mesečna odplačila!

KRASEN ZASLUŽEK

POSTRANSKI ALI GLAVNI SE NUDI VSAKOMUR POJASNILA DAJE SAMO PROTI ZNAMKI DIN 1·—
G. DOBRŠEK, LJUBLJANA, LEVČEVA ŠT. 3.

NOVO! NOVO!
Pravkar izšlo!
Peta Finkova ZBIRKA
važnejših novih naredb in odredb
za
osnovne in meščanske šole ter učiteljišča v Sloveniji
Cena broš. zvezku Din 32·—
Zbirka obsega naredbe
za čas od 1. julija 1924. do 31. decembra 1925.
Naročila sprejema KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani. Izdajatelj: UJU — poverjeništvo Ljubljana, odgovarja Ivan Dimnik v Ljubljani.
Tiska „Učiteljska tiskarna" v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.